

УДК:636.085.54.636.4

Слобода О.М., доцент
Львівський НУВМ та БТ імені С.З. Гжицького, м. Львів
Слобода Л.Я. наук. співробітник ©
ІЗІТ НААНУ, с. Оброшино Пустомитівського р-ну

ВИКОРИСТАННЯ ПЕЛЮШКИ В ГОДІВЛІ СВІЙСЬКИХ ТВАРИН

Подано стан справ та перспективи вирощування пелюшки в умовах фермерського господарства та результати при згодовуванні свиням на відгодівлі екструдованого зерна пелюшки порівняно із іншими джерелами білків рослинного походження.

Ключові слова: пелюшка, хімічний склад, поживність, забійні показники свиней.

В наш час значний об'єм продукції тваринництва виробляється в малих підсобних і фермерських господарствах. При цьому найбільш успішно в усіх формах власності і розмірах виробництв відроджуються такі скороспілі, багатоплідні та швидкоокупні галузі, як птахівництво і свинарство.

Для підвищення показників продуктивності тваринництва в сучасних умовах слід приділяти належну увагу повноцінній збалансованій годівлі свійських тварин.

В раціонах свійських тварин спостерігається дефіцит повноцінного білка рослинного походження. При цьому поживність корму в багатьох випадках обумовлена типом ґрунтів, видом корму, фазою вегетації при його використанні, технологією заготівлі, підготовкою до згодовування, термінами зберігання та іншими факторами.

На нашу думку, аграріям Львівщини варто звернути увагу на таку культуру, як пелюшка (*Pisum sativum*, var *arvense*) (польовий горох). Вона фактично знищує бур'яни на прилеглий території, дає цінний білковий корм, як зелену масу, так і зерно. В останні роки почалось поступове вивчення цієї досі малопоширеної на Львівщині та недостатньо вивченої культури.

Але вже зараз до реєстру сортів України такі сорти пелюшки, як «Звягельська», «Подільська-1», які забезпечують врожай зеленої маси до 350 цнт/га та 25-30 цнт/га зерна. При цьому довжина стебла може досягати більше двох метрів, що призводить до вилягання. Тому необхідна сучасна потужна техніка для її збирання.

Вчені-селекціонери працюють над зростанням врожайності нових сортів пелюшки, зростанням розміру насінин.

Зерно польового гороху, або пелюшки, є високопоживним кормом для свійських тварин. В ньому міститься біля 18% перетравного протеїну, який за амінокислотним складом є кращим від протеїну злакових і добре засвоюється організмом тварин. Поживність зеленої маси пелюшки становить біля 0,2 к.од.

Висока продуктивність в тваринництві (на межі генетичного рівня) може бути досягнута лише завдяки врахуванню особливостей організму

тварини, її обміну речовин, рівня продуктивності, фізіологічного стану, які мають бути забезпечені надходженням всіх необхідних поживних речовин із кормами та нормальними умовами догляду й утримання. Тому важливим є хімічний склад корму.

Хімічний склад та поживність зерна пелюшки в розрахунку на кілограм натурального корму із середнім вмістом вологи наведено в даних табл.1.

Таблиця 1

Хімічний склад і поживність зерна пелюшки

ПОКАЗНИКИ	КІЛЬКІСТЬ		
	Макуха соняшникова	Зерно бобів корм	Зерно пелюшки
Кормових одиниць, кг	1,04	1,09	1,2
Обмінної енергії, МДж	10,6	10,8	11,4
Сухої речовини, г	920	870	880
Сирого протеїну, г	387	315	205
Перетравного протеїну, г	355	241,5	175
Сирого жиру, г	55	106	22
Сирої клітковини, г	103	57,6	88
БЕР, г	291	477	530
Са, г	5,9	1,9	3,0
Р, г	12,9	5,9	4,1
Каротину, мг	5,2	15	35

Фермерське господарство "Лялюк С.Д." Яворівського р-ну вирощує пелюшку два роки.

В раціони свиней на відгодівлі включали в літний період зелену масу, а в зимовий період- екструдоване насіння пелюшки сорту «Звягельська». Для вивчення ефективності використання зерна пелюшки в годівлі свиней нами було сформовано три дослідних групи по 5 голів тварин-аналогів віком 160 днів та середньою живою масою 73-75 кг і проведено дослідження з вивчення ефективності згодовування різних джерел білків тваринного походження на поголів'ї свиней великої білої породи, яким згодовували білкові корми власного вирощування. Для знешкодження антипоживних речовин в бобах та зерні пелюшки їх було проекструдовано.

Молодняку першої (контрольної) групи згодовували макуху соняшника, другої – екструдовані кормові боби, а третьої – екструдоване зерно пелюшки.

Всі раціони були вирівняні за поживністю і вмістом основних речовин.

Таблиця 2

Результати відгодівлі піддослідного молодняку свиней (n=5, M+m)

Групи	К-сть, голів	Сер.-доб. прирости			Затрати кормів на 1 кг приросту, кг.к.од.		
		M+m	+ до контрольної групи		M+m	+ до контрольної групи	
			г	%		К.од.	Пер.прот.
1-а (контрольна)	5	550+33	--	100	5,75	-	100
2-а(дослідна)	5	578+35	+28	105,0	5,47	0,28	95,1
3-а(-дослідна)	5	603+31	+53	109,6	5,24	0,51	91,1

Показники продуктивності молодняку свиней при їх відгодівлі із використанням у раціонах різних джерел високобілкових кормів рослинного походження, підготовлених до згодовування шляхом екструдування, наведено в табл.2.

Як бачимо із даних табл.2, найвищі прирости – 603,1г були в раціонах свиней третьої дослідної групи, яким згодовували екструдоване зерно пелюшки, проти 550 г в першій (контрольній) групі. В другій дослідній групі, тваринам якої згодовували адекватну за поживністю кількість екструдованих кормових бобів сорту Пікуловецькі, середньодобові прирости становили 578 г проти 550 г в контрольній. Відповідно нижчими були затрати кормів на 1 кг приросту: в третій дослідній групі-5,24кг.к.од проти 5,75 кг.к.од в контрольній групі та 5,47 к.к.од в другій дослідній групі свиней.

Після проведення дослідів для вивчення показників м'ясної продуктивності нами було проведено забій (по три голови із кожної групи із середньою живою масою для даної групи) (табл.3.).

Таблиця 3

Забійні показники піддослідних свиней (n=3, M+m)

Показники	Групи тварин		
	1-а(к)	2-а(д)	3-а(д)
Передзабійна ж. маса,кг	106,3	109,6	111,2
Маса парної туші,кг	72,2	75,62	78,28
Маса внутрішнього жиру,кг	3,29	3,61	3,78
Вихід туші,%	68,0	69,0	70,4
Вихід внутрішнього жиру,%	3,1	3,3	3,4
Забійний вихід,%	71,1	72,3	73,8

Як бачимо із даних табл.3, найвищі показники маси парної туші, забійного виходу були в тварин третьої групи, яким згодовували екструдоване зерно пелюшки, на другому місці – показники тварин другої групи, які споживали екструдовані кормові боби, що можна пояснити кращою перетравністю екструдованого зерна пелюшки порівняно із макухою соняшника.

Література

- 1.Бабич А.О. Кормові білкові ресурси світу.– К., 1995.– 298 с.
2. Богданов Г.О. Актуальні питання годівлі сільськогосподарських тварин Г.О. Богданов, О.Д. Мельничук, І.І. Ібатулін [та ін.] //Наук. вісник НАУ. –К.: Національний аграрний університет, 2004. –Вип. 74. –323 с.
- 3.Бондарчук І.О. Корми – основа збільшення продукції тваринництва.– К.: Знання, 1991.- Серія 9.- № 3.– 32 с.
- 4.Гноєвий В.І., Татузян Р.О., Варчук С.С., Россо М.Н., Білокопитов О.М., Гопцій Т.І. Біологічна цінність зерна різних зернофуражних культур для свиней // Проблеми зооінженерії та ветеринарної медицини: Зб. н. праць, присвячений 150-річчю від дня заснування ХЗВІ.– Харків, 2001.- Вип. 9 (33).- Частина 3.– С. 163-166.
5. Дурст Л. Кормление сельскохозяйственных животных / Л. Дурст, М. Виттман; пер. с нем.; под ред. И.И. Ибатуллина и Г.В. Проваторова – Винница: "НОВА КНИГА", 2003. – 384с.
- 6.Кулик М.Ф., Кравців Р.Й., Обертюх Ю.В. Корми: оцінка, використання, продукція тваринництва, екологія: Посібник / Інститут кормів УААН.– Вінниця: Тезис, 2003.– 334 с.

Стаття надійшла до редакції 3.03.2010